

СЕКЦІЯ 3. ШКІЛЬНА ОСВІТА

.....

SECTION 3. SCHOOL EDUCATION

Арват В. М.,

директор,

Одеський ліцей № 35 Одеської

міської ради, м. Одеса

Резнікова Л. В.,

заступник директора з

навчально-виховної роботи,

Одеський ліцей № 35 Одеської

міської ради, м. Одеса

Ніколова О. І.,

заступник директора з

навчально-виховної роботи,

Одеський ліцей № 35 Одеської

міської ради, м. Одеса

Тодорова С. З.,

заступник директора з

навчально-виховної роботи,

Одеський ліцей №35 Одеської

міської ради, м. Одеса

УДК 37.014.5:004.9:355.01

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc250715.04>



ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЛІЦЕЮ В GOOGLE WORKSPACE FOR EDUCATION В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ТА ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасні виклики, пов'язані з пандемією COVID-19, а також воєнними діями та іншими непередбачуваними обставинами, поставили перед закладами загальної середньої освіти нові завдання щодо забезпечення безперервності та якості освітнього процесу. Одним з ефективних рішень у таких умовах стало впровадження змішаних форм навчання. Проте, хаотичне поєднання різних форматів може призвести до дезорганізації та зниження ефективності освітніх послуг. У цьому контексті особливої актуальності набуває досвід закладів, які змогли системно організувати змішане навчання, мінімізуючи його недоліки та максимізуючи переваги. Наведемо приклад успішного способу організації навчального

процесу на досвіді Одеського ліцею №35. Якщо під час весняного карантину 2020 року ми тільки шукали оптимальні способи організації, то з 2020/2021 навчального року Одеський ліцей № 35 успішно реалізує модель змішаного навчання.

Змішане навчання (blended learning) є педагогічним підходом, що поєднує очне навчання з онлайн-навчанням, забезпечуючи учням певний ступінь контролю над часом, місцем, темпом та шляхом навчання. Дистанційне навчання ж передбачає взаємодію суб'єктів освітнього процесу на відстані за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Важливим аспектом успішної організації дистанційного та змішаного навчання є наявність єдиної цифрової освітньої платформи. Дослідження показують, що використання інтегрованих цифрових середовищ, таких як Google Workspace for Education, значно підвищує ефективність взаємодії між учасниками освітнього процесу, забезпечує централізоване зберігання матеріалів та гнучкість доступу до навчального контенту. Водночас варто зазначити, що ефективність дистанційного навчання залежить не лише від технологічного забезпечення, а й від педагогічного дизайну, підготовки вчителів та мотивації учнів.

Ліцей успішно впроваджує та адаптує систему Google Workspace for Education для забезпечення безперервності навчального процесу. Набір хмарних сервісів, таких як Gmail, Google Диск, Google Календар, Класрум та ін., в корпоративному акаунті спрощує співпрацю, забезпечує безпеку роботи, особистих даних і конфіденційності. При цьому здійснюється централізоване керування обліковими записами користувачів, налаштування політики безпеки та контролювати доступ до ресурсів, адміністрація має можливість отримувати детальну звітність про використання ресурсів та активність користувачів. Це дозволяє контролювати навчальний процес та вчасно виявляти проблеми.

Одеський ліцей № 35 протягом останніх років успішно впроваджує модель організації змішаного навчання, що базується саме на чіткому розмежуванні очних та дистанційних класів на кожній паралелі. Ключовими елементами цієї моделі є:

Єдина цифрова екосистема Google Workspace: Усі учні та педагоги ліцею зареєстровані на платформі Google Workspace, кожен учень та вчитель мають персональний Google-акаунт. Це забезпечує уніфікований доступ до таких сервісів, як Google Classroom, Google Meet, Google Drive та інших інструментів для навчання та співпраці.

Розділення на очні та дистанційні класи: На початку кожного навчального року батькам учнів пропонується обрати форму навчання для своєї дитини: очну або дистанційну. Відповідно, формуються окремі класи:

Очні класи: Учні відвідують ліцей п'ять днів на тиждень, навчання відбувається за традиційним розкладом у приміщенні ліцею. Усі уроки проводяться в очному форматі.

Дистанційні класи: Учні повністю навчаються дистанційно. Усі уроки проводяться онлайн через Google Meet, навчальні матеріали та завдання розміщуються у відповідних Google Classroom.

Однією з найважливіших переваг даної моделі є можливість миттєвого та організованого переходу учнів очних класів на дистанційне навчання у випадку виникнення непередбачуваних обставин (погодні умови, загострення безпекової ситуації, карантинні заходи тощо). Завдяки тому, що всі учні мають облікові записи Google Workspace та прив'язані до своїх класів у Google Classroom, перехід відбувається без збоїв: діти доєднуються до уроків онлайн згідно з чинним розкладом.

Чітке розмежування форм навчання усуває типову для багатьох закладів проблему, коли в одному класі частина учнів присутня очно, а частина підключається дистанційно. Це дозволяє вчителям зосередитися на одній формі взаємодії, оптимізувати подачу матеріалу та забезпечити рівні умови для всіх учнів.

Звичайно, як і будь-яка платформа, Google Classroom має свої особливості, і для досягнення найкращих результатів важливо враховувати як її переваги, так і можливі обмеження. У процесі роботи визначено наступні переваги та відповідні недоліки.

Централізоване зберігання та організація матеріалів. Google Classroom створює єдиний віртуальний простір, де зберігаються всі необхідні навчальні матеріали: документи, презентації, відео, посилання та інші ресурси. Це забезпечує легкий доступ учнів до інформації, зменшує ризик втрати важливих файлів та сприяє кращій організації навчального процесу.

Спрощене створення та розповсюдження завдань. Вчителі можуть швидко створювати та публікувати завдання для учнів, встановлюючи терміни виконання та додаючи необхідні інструкції. Учні отримують сповіщення про нові завдання та можуть легко завантажувати свої роботи для перевірки. Цей процес є більш ефективним та організованим порівняно з традиційними методами.

Ефективна комунікація. Google Classroom забезпечує зручний простір для спілкування між вчителями та учнями. Вчителі можуть оголошувати важливу інформацію, відповідати на запитання учнів та надавати індивідуальний зворотний зв'язок.

Гнучкість та доступність. Google Classroom доступний на різних пристроях: комп'ютери, планшети, смартфони. Це забезпечує учням можливість навчатися в будь-який час та в будь-якому місці, де є доступ до Інтернету. Сервіс підтримує різні формати файлів, що робить його зручним для використання з різноманітними навчальними матеріалами.

Інтеграція з іншими сервісами Google. Google Classroom інтегрований з іншими сервісами Google, такими як Google Drive, Google Docs, Google Slides та Gmail. Це забезпечує зручний доступ до всіх необхідних інструментів та спрощує роботу з навчальними матеріалами.

Хоча Google Classroom є зручним інструментом, він має певні обмеження: це стандартний інтерфейс і обмежені можливості налаштування можуть не задовольнити всіх викладачів. Платформа вимагає стабільного інтернету, що створює проблеми в регіонах з поганим зв'язком, а інтеграція з іншими сервісами Google може відвертати увагу учнів. Для початківців може бути потрібен час на освоєння, а розширені функції оцінювання та інтеграція зі сторонніми сервісами є недостатніми. Також існують питання конфіденційності даних, відсутність офлайн-доступу до деяких матеріалів, можливі технічні збої та оновлення, що переривають процес, а для великих закладів його функціонал може виявитися занадто простим.

Представлена модель організації навчання в Одеському ліцеї № 35 має глибоке наукове обґрунтування. Вона відповідає принципам індивідуалізації та диференціації навчання, дозволяючи учням та їхнім батькам обирати найбільш комфортний та ефективний для них формат. Застосування єдиної цифрової платформи сприяє реалізації принципів цифровізації освіти та STEM-освіти, розвиваючи цифрову компетентність в учнів та педагогів.

Апробація та впровадження змішаного навчання показали ефективність використання Google Classroom як основної платформи. Кожен вчитель створив віртуальні класи для своїх предметів, де структурував матеріали за темами. Особливо корисною виявилася функція планування публікацій - вчителі заздалегідь готують матеріали, які автоматично стають доступними у визначений час.

Завдяки чіткій моделі розділення на очні та дистанційні класи, а також ефективному використанню єдиної цифрової платформи Google Workspace, ліцей забезпечує безперервність освітнього процесу, мінімізує дезорганізацію під час змін форми навчання та створює оптимальні умови для навчання кожного учня. Запропонована модель інтеграції змішаного навчання має потенціал бути орієнтиром для інших закладів освіти, сприяючи підвищенню ефективності та якості освітніх послуг в умовах сучасних динамічних змін.

Список використаних джерел

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // База даних "Законодавство України" / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19> (дата звернення: 13.07.2025).
2. Дистанційне та змішане навчання як засіб реалізації індивідуальної траєкторії професійного зростання педагога : монографія / за наук. ред. І.П. Воротникової. — Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. — 256 с. ISBN 978-617-658-027-0.
3. Змішане навчання: як організувати якісний освітній процес в умовах війни. URL: <https://sqe.gov.ua/zmishane-navchannya-yak-organizuvati-yaki> (дата звернення: 13.07.2025).